

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
mint harmadfokú bíróság

Bhar.II.381/2019/5.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2019. szeptember 18. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A nagyobb értékre elkövetett sikkasztás büntette miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2019. április 25. napján kihirdetett **ügyszám/3.** számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

vádlott bűnös sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1)-(3) bek. a) pont].

Ezért őt a bíróság 2 (kettő) évre próbára bocsátja.

Az eljárás során felmerült 311.487 (háromszáztizenegyezer-négyszáznyolcvanhét) forint büntügyi költségből a vádlott 197.030 (egyszázkilencvenhétezer-harminc) forintot visel.

A további felmerült 114.457 (egyszáztizennégyezer-négyszázötvenhét) forint büntügyi költség az állam terhén marad.

Egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyja.

A vádlott neve helyesen: **vádlott**.

Indokolás

A Nyíregyházi Járásbíróság 2018. november 29. napján kihirdetett **ügyszám1/11.** számú ítéletével **vádlottat** bűnösnek mondta ki a Btk. 372. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetében. Ezért őt 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az egy napi tétel összegét 1000 Ft-ban határozta meg. Az így kiszabott 200.000 Ft pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett. Kötelezte a vádlottat 3.192.905 forint kártérítés és az államnak járó eljárási illeték megfizetésére. Rendelkezett a felmerült büntügyi költség viseléséről. Az elsőfokú ügyészség az ítéletet tudomásul vette. Ellene a vádlott és védője terjesztett elő fellebbezést, a kiszabott büntetés enyhítése érdekében.

A Nyíregyházi Törvényszék 2019 április 25. napján kihirdetett **ügyszám/3.** számú ítéletével a járásbíróság ítéletét megváltoztatta. **vádlottat** az ellene sikkasztás büntette miatt emelt vád alól felmentette, a magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította. Az eljárás során felmerült büntügyi költségről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A másodfokú ítéletet a vádlott és védője tudomásul vette, ellene az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és vele szemben pénzbüntetés kiszabása, valamint a bűnügyi költség megfizetésére kötelezése végett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.253/2019/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint az első fokon rögzített tényállás a másodfokú bíróság által történt kiegészítés után részben megalapozatlanná vált. Indítványozta a másodfokon megállapított tényállás harmadfokú eljárás keretében történő kiegészítését, pontosítását a bizonyítást érintő ügyiratok alapján, illetve a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölését.

Észrevételezte, hogy a másodfokú bíróság a korlátozott felülbírálat szabályai szerint járt el az ügyben, annak során azonban az eljárási szabályokat megsértette azzal, hogy a kizárólag korlátozott felülbírálatot eredményezhető, enyhítésre irányuló fellebbezéssel megtámadott, és a vádlott beismert vallomásának a tárgyaláson való elfogadásán alapuló elsőfokú bírósági ítéletben megállapított tényállást megváltoztatta.

A Debreceni Ítéltábla a másodfellebbezést a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész a fellebbezésében, illetve átiratában foglaltakat fenntartotta. Indítványozta a másodfokú ítélet megváltoztatását, a vádlott bűnösségének megállapítását sikkasztás büntetében, és pénzbüntetésre ítéletét. Indítványozta továbbá, hogy a bíróság kötelezze a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A vádlott védője a másodfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az ügyész másodfellebbezése alapos.

A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén. A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja kimondja, hogy ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben az eljárást megszüntette. A (3) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve a b) pont alapján kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. E rendelkezéseknek megfelelően a Be. 618. § (1) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését [aa) pont], illetve azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett [ab) pont] bírálja felül.

Ennek megfelelően joghatályos a vádhatóság fellebbezése, amely az elsőfokú bíróság által elítélt vádlott másodfokon történt felmentését támadja.

A harmadfokú bíróság ellenőrizte, hogy az első- és másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. Nem észlelt abszolút eljárási szabálysértést, amely a bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését indokolná. Vizsgálta, hogy megvalósult-e bármely egyéb eljárási szabálysértés, azonban ilyet sem tapasztalt.

Az ügyész álláspontjával ellentétben nem állapítható meg, hogy a törvényszék megsértette volna a

Be. 591. § (2) bekezdésének a) pontjában foglaltakat, mely szerint a másodfokú bíróság nem vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, ha a fellebbezést kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be. A törvényszék ítéletének 2. oldalán kifejezetten rögzítette, hogy határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mindössze a megállapított tényállásból a vádlott bűnösségére vont eltérő következtetést.

A Be. 619. § (1) bekezdése alapján az ítéletábra határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által elfogadott tényállásra alapította.

A tényállásból az elsőfokú bíróság által a vádlott bűnösségére vont következtetés - bár a járásbíróság által írtaktól eltérő indokok alapján - helyes, míg a másodfokú bíróság bűncselekmény hiányára vont következtetése téves, a következő indokok alapján.

A megállapított tényállás szerint **vádlott** a rábízott, a **gazdálkodó szervezet 1** által az **gazdálkodó szervezet 2**-nek műtrágya ellenértékeként átadott, és a lengyel cég által visszaadott, az **gazdálkodó szervezet 2**-t azon keresztül pedig a **gazdálkodó szervezet 1**-t megillető 9.095 €-val nem számolt el, sem az Erbium., sem a **gazdálkodó szervezet 1** felé, hanem azzal ismeretlen módon a sajátjaként rendelkezett. Ezen túl, 2013. március 11. napján az **gazdálkodó szervezet 2**. euró bankszámlájáról a munkaügyi **gazdálkodó szervezet 1** sértettet megillető, a vádlottra a rábízott műtrágyáért átutalt összegből 1.450 €-t jutalék címén átutalt saját bankszámlájára, így ezen rábízott összeget is összeget is a vádlott jogtalanul eltulajdonította. Ezáltal összesen 10.545 €-nak megfelelő 3.233.387 Ft-ot tulajdonított el.

A járásbíróság a fenti tényállásban - ítéletszerkesztési hibából eredően - rögzített olyan megállapításokat is, amelyek nem tekinthetők a követett bírói gyakorlat szerint a tényállás részét alkotó ún. tudati tényeknek, hanem a jogi indokolásba tartoznak.

A Be. 258. § (3) bekezdés c) pontja szerint az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása tartalmazza a bíróság által megállapított tényállást. A bíróság által megállapított tényállás az ítélet indokolásának központi, kiemelt fontosságú része, mely meghatározza a terhelt bűnösségéről szóló döntést és számos más eljárásjogi kihatása is van, mint például a tényálláshoz kötöttséggel összefüggésben a fellebbezési bíróság ténybeli változtatásának korlátai.

A büntető eljárásjogi történeti tényállás a bíróság által bizonyítottnak talált, a múltban megtörtént eseményekből, azaz tényekből épül fel. Kétségtelen, hogy az ítéleti tényállás történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (Kúria Bfv.II.1424/2015/9.). Az elkövető tudattartalmát érintő - jogi fogalmak formájában megjelenő - következtetések azonban a jogi értékelés körébe tartoznak, s miután nem ténymegállapítások, a másodfokú eljárásban a tényálláshoz kötöttség elvének sérelme nélkül módosíthatók (BH2005. 167.).

Az ún. történeti tudati tényeket meg kell különböztetni a jogi tudati tényektől. Amíg a történeti tudati tények - mint például az orgazda tudatában a megszerzett ingó bűncselekményből származó voltának megjelenése, vagy csalásnál a megtévesztésnek a tettes vagy részes általi felismerése - a tényállás részét képezhetik, addig a kizárólag jogi fogalmak (pl. szándékosság, gondatlanság, célzat) formájában megjelenő jogi tények azok, melyek a másodfokú eljárásban a megalapozatlanság kiküszöbölése kapcsán megfogalmazott kötöttségek nélkül módosíthatók (Kúria Bhar.II.502/2014/5.). A megkülönböztetés alapja, hogy a történeti tudati tények a bizonyítékok

mérlegelésén nyugvó ténymegállapítások, míg a jogi tudati tények, mint jogkövetkeztetések a konkrét tényállás jogi értékeléséből, azaz a valónak elfogadott történeti tényállásnak a büntető törvény általános és különös részi törvényi tényállásával való összevetéséből erednek.

A kifejtettek szerint egyes tudati tények, azaz az ún. történeti tudati tények, melyek nem a törvényi tényállás jogi fogalmaiban, vagy az eredményhez fűződő szándék, vagy gondatlanság formájában jelennek meg, hanem a külvilágban megnyilvánuló külső tényekhez kapcsolódnak szervesen, a történeti tényállás részét alkotják.

Sajátságos eljárásjogi helyzetet teremtett az, hogy az elsőfokú bíróság a történeti tényállásban tévesen rögzítette azt, hogy a vádlott a pénz egy részével "a sajátjaként rendelkezett", illetve egy másik összeget eltulajdonított (tulajdonított el).

A korlátozott fellebbezés miatti korlátozott felülbírálat során a másodfokú bíróság a törvényi rendelkezéseknek megfelelően nem módosíthatta a járásbíróság által megállapított tényállást.

Azzal, hogy a törvényszék az elsőfokú bíróságéval ellentétes következtetés levonásával azt állapította meg, hogy a vádlott részére vissza utalt pénz nem a vádlottra rábízott összeg volt, és így az azzal való rendelkezéssel a vádlott nem valósította meg a sikkasztás büntettét, a bűnösségre levont következtetés ellentétbe került a rögzült tényállással. Hiszen a másodfokú felülbírálat során és annak eredményeként is a tényállás része maradt, és jelenleg is képezi a fent említett két "jogi tény". Márpedig amennyiben a bíróság megállapítja, egyfelől, hogy a vádlott a rábízott pénzzel sajátjaként rendelkezett, illetve azt jogtalanul eltulajdonította, egyéb, törvényben írt kizáró ok hiányában semmiképpen sem juthat arra a következtetésre, hogy a sikkasztást nem valósította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján, a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést a védő, a saját és a vádlott nevében is.

Ebben az esetben a Be. 615. § (4) bekezdésének a) pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésben az ellentétes döntés alapját képező tényállás nem támadható. A Be. 619. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a harmadfokú bíróság nem vizsgálja a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát a másodfokú bíróság által alapul vett tényállásra alapítja. Így az ítélet tábla a helytelenül rögzített jogi tényeket az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által a felülbírálat alapjául elfogadott tényállásból nem mellőzhette.

A vádlott bűnösségének kérdésében a harmadfokú bíróság által a másodfokú bíróságéval ellentétes következtetés levonása azonban nem ezért történt.

Azt helyesen állapította meg a törvényszék, hogy a lengyel cég által visszautalt, és a **gazdálkodó szervezet 1**-t megillető pénz az adott helyzetben és időpontban nem a **gazdálkodó szervezet 1** tulajdonát képezte. Téves azonban az a következtetése, az nem volt a vádlottra rábízott dolog.

A kérdéses pénzösszeg a vádlotthoz azért került, mert az adott jogi helyzetben ő volt az **gazdálkodó szervezet 2** képviselője. Az összeg az **gazdálkodó szervezet 2** tulajdonát képezte, mellyel ez a cég egyébként a **gazdálkodó szervezet 1**-nek tartozott. A vádlottnak, mint a cég képviselőjének az lett volna a kötelessége, hogy a rábízott összeget az **gazdálkodó szervezet 2** számlájára befizesse.

Okszerűen észrevételezte ugyanis a fellebbviteli főügyészség, hogy a törvényszék tévesen állapította meg, hogy a vádlott csak "névleg" használta a gazdasági társaságot az adásvételi ügyletek lebonyolítására. A vádlott ugyanis a társaság vezető tisztségviselőjével történt megállapodásnak

megfelelően ténylegesen e kft. nevében bonyolította az adásvételi szerződést, e cég képviselőjeként járt el. Az azonban megjegyzést igényel, hogy az ügyészség álláspontjától eltérően a törvényszék e kitételt nem a tényállásban, hanem az indokolásban, a tényállás jogi értékelése során állapította meg.

Ezek alapján indokolt annak a jogi következtetésnek a levonása - de nem a tényállás történeti részében való rögzítése -, hogy a vádlott a részére a lengyel cég által visszautalt pénzzel sajátjaként rendelkezett. Ebből pedig az következik - amint azt a törvényszék helyesen megállapította -, hogy a terhelt megvalósította a Btk. 372. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetést.

A Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el (egyéni és általános megelőzés). A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. A büntetés kiszabása során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tett arányához igazodása. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire és az alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. "A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségének és az ultima ratio elveinek." (1214/B/1990 AB határozat).

Az 2/2017. (II. 10.) AB határozat alkotmányos követelményként fogalmazta meg az eljárás elhúzódása esetén e tény enyhítő körülményként történő értékelését. Az eljárás elhúzódását az időmúlás, mint enyhítő körülmény mellett is figyelembe kell venni a büntetés kiszabása során.

Az ítéletábra úgy értékelte, hogy az elsőfokú bíróság által feltárt enyhítő körülmények mellett, az eljárásnak a 2013. évi elkövetési időhöz képest jelentős elhúzódása miatt a vádlottat ért hátrányok azzal küszöbölhetőek ki, ha a bíróság a büntetés kiszabását vele szemben próbaidőre elhalasztja. Alaposan feltehető ugyanis, tekintettel elsősorban a vádlott tárgyaláson tett beismerő vallomására és a kár részbeni megtérítésére, hogy a büntetés célja intézkedés alkalmazásával is elérhető. Ezért a harmadfokú bíróság a vádlottat a Btk. 65. § (1) bekezdése alapján, a (3) bekezdésben meghatározott keretek között, 2 évre próbára bocsátotta.

Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 311.487 forint bűnügyi költségből 197.030 forint megfizetésére a Be. 574. § (1) bekezdése alapján. További 114.457 forintról úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli, mivel az egyrészt annak folytán merült fel, hogy a vádlott a magyar nyelvet nem ismeri, továbbá a Be. 574. § (5) bekezdése alapján a bűncselekmény tárgyi súlyához képest aránytalanul nagynak találta.

A fentieknek megfelelően az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg - a polgári jogi igényre vonatkozó, a törvénynek megfelelő rendelkezését tekintve - a Be. 623. § alapján egyebekben helybenhagyta.

Mind az első- mind a másodfokú ítéletben elírása került a vádlott neve, így azt a harmadfokú bírósághatározatában rögzítette.

Debrecen, 2019. szeptember 18.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Gömöri Olivér sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék **ügyszám/3.** számú ítélete a harmadfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2019. szeptember 18.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő